

Informace MPSV k aktuálním otázkám v oblasti pověřování fyzických a právnických osob k výkonu sociálně-právní ochrany dětí

1. Posuzování hygienických podmínek

V návaznosti na informaci k posuzování hygienických požadavků u zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc MPSV sděluje, že došlo k podstatným změnám a současně rovněž ke sjednocení v postupu krajských hygienických stanic nebo jejich poboček jako příslušných orgánů ochrany veřejného zdraví při posuzování hygienických podmínek pro účely pověřování fyzických a právnických osob k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Na základě aktuálního stanoviska Ministerstva zdravotnictví ze dne 14. 9. 2011 je současný stav takový, že krajské hygienické stanice

- jsou příslušné k vydávání závazných stanovisek o splnění hygienických podmínek **pouze v rámci správního řízení o vydání pověření nebo o změně vydaného pověření** k výkonu sociálně-právní ochrany dětí;

- v rámci správního řízení o vydání nebo změně pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí jsou příslušné vydávat závazné stanovisko (posudek) **výlučně v těch případech, kdy se jedná o pověření ve vztahu ke zřizování a provozování zařízení sociálně-právní ochrany dětí uvedených v § 39 odst. 1 písm. b), c) a d) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**, tj. zařízení sociálně výchovné činnosti, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a výchovně rekreačních táborů; důvodem je skutečnost, že pouze pro tato zařízení jsou stanoveny konkrétní a závazné hygienické požadavky v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a v prováděcí vyhlášce č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých; ve vztahu k jiným činnostem podle § 48 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb., ke kterým je možné vydat pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, nemůže krajská hygienická stanice vydat závazné stanovisko (posudek) o splnění hygienických podmínek a krajský úřad tudíž nemůže v těchto případech posudek krajské hygienické stanice vyžadovat;

- nejsou příslušné vydávat závazná stanoviska (posudky) v případech, kdy dochází jen **ke změně místa výkonu sociálně-právní ochrany dětí** pověřenou osobou, ale nemění se věcný rozsah poskytované sociálně-právní ochrany dětí, tj. nedochází ke změně okruhu činností, ke kterým bylo pověření vydáno; v těchto případech není vedeno krajským úřadem žádné správní řízení ve věci pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí a pověřená osoba pouze oznamuje krajskému úřadu změnu místa poskytování sociálně-právní ochrany dětí (např. zahájení činnosti pověřené osoby v nové lokalitě nebo otevření nového zařízení sociálně-právní ochrany dětí); krajský úřad proto nemůže ani v této situaci vyžadovat po pověřené osobě předložení posudku krajské hygienické stanice o splnění hygienických podmínek po výkon sociálně-právní ochrany dětí.

2. Posuzování bezúhonnosti právnických osob

Od 1. 1. 2012 nabyly účinnosti zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, a doprovodný zákon č. 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

V části šestnácté zákona č. 420/2011 Sb. je obsažena rovněž novelizace zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Nově je podmínkou pro vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochraně dětí nejen ověření bezúhonnosti všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociálně-právní ochranu, ale rovněž ověření bezúhonnosti právnické osoby, která hodlá vykonávat sociálně-právní ochranu dětí a žádá o vydání pověření (§ 48 odst. 2 písm. c) bod 2.).

Stejně jako v případě fyzických osob se pro účely vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí nepovažuje za bezúhonnou právnická osoba, která byla pravomocně odsouzena pro

- a) jakýkoliv úmyslný trestný čin,
- b) nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s vykonáváním činností srovnatelných s poskytováním sociálně-právní ochrany dětí.

Výčet skutkových podstat úmyslných i nedbalostních trestných činů podle trestního zákoníku, za jejichž spáchání může být vyvozena trestní odpovědnost právnické osoby, je uveden v § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob. Pokud jde o nedbalostní trestné činy, které jsou právnickou osobou spáchány při výkonu činností srovnatelných s výkonem sociálně-právní ochrany dětí, bezúhonnost právnické osoby může být vyloučena zejména z důvodu pravomocného odsouzení za trestný čin

- ohrožování výchovy dítěte (§ 201 trestního zákoníku),
- podílnictví z nedbalosti (§ 215 trestního zákoníku),
- legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti (§ 217 trestního zákoníku),
- poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti (§ 232 trestního zákoníku),
- poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti (§ 294 trestního zákoníku),
- poškození lesa (§ 295 trestního zákoníku),
- neoprávněné vypuštění znečišťujících látek (§ 297 trestního zákoníku),
- neoprávněné nakládání s odpady (§ 298 trestního zákoníku)
- neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti (§ 300 trestního zákoníku),
- poškození chráněných částí přírody (§ 301 trestního zákoníku).

Ostatní trestné činy uvedené v § 7 zákona č. 418/2011 Sb. jsou trestné činy úmyslné, jejichž spáchání vylučuje bezúhonnost právnické osoby pro účely sociálně-právní

ochrany dětí automaticky, bez ohledu na druh činnost, při které právnická osoba úmyslný trestný čin spáchala.

V současné době mohou krajské úřady až do doby zprovoznění elektronické podatelny rejstříku trestů právnických osob zasílat žádosti o výpis z rejstříku trestů právnických osob pouze prostřednictvím datové schránky Rejstříku trestů: vtqabcz.

Formulář žádosti o výpis z rejstříku trestů právnických osob ve formátu pdf nebo xls je k dispozici ke stažení na webových stránkách www.justice.cz, odkaz Rejstřík trestů, Evidence rejstříku trestů právnických osob. Žádost bude vyřízena do cca 14 dnů a výpis bude zaslán žadateli do datové schránky, ze které byla žádost doručena.

Od dubna 2012 budou mít orgány veřejné moci možnost podávat žádosti o výpis nebo opis z rejstříku trestů právnických osob také elektronicky prostřednictvím webových služeb a webového formuláře, ke kterým se bude moci orgán veřejné moci registrovat. Výpis nebo opis z rejstříku trestů právnických osob, které mají přiděleno IČO, bude poté zpracován na počkání a doručen pomocí webových služeb (případně e-mailem v případě webového formuláře).

Komunikace bude probíhat takto:

1. Externí organizace nebo Czechpoint zavolá webovou službu Rejstříku trestů, prostřednictvím metody `getFromCriminalRecords`, předá údaje žádosti. Data ve webové službě jsou digitálně podepsána pomocí standardu WS Security s použitím X.509 certifikátů a klíčů.
2. Rejstřík trestů synchronně odpoví a vrátí vystavený PDF dokument, který bude digitálně podepsán. Podepisuje se jen PDF dokument, nikoliv webservisová odpověď jako taková.

Podrobnosti k elektronickému zasílání výpisu z rejstříku trestů právnických osob lze najít na výše uvedených webových stránkách.

V souladu s přechodným ustanovením k novelizaci zákona o sociálně-právní ochraně dětí, která byla provedena zákonem č. 420/2011 Sb., není třeba ověřovat bezúhonnost právnické osoby v případě, že žádost o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí podala právnická osoba do 31. 12. 2011 a správní řízení o této žádosti dosud nebylo pravomocně skončeno. V případě žádostí podaných po 31. 12. 2011 si musí krajský úřad již vždy vyžádat výpis z evidence rejstříku trestů právnických osob, byť je zřejmé, že v krátkém období po nabytí účinnosti zákona o trestní odpovědnosti právnických osob zatím nemůže být v rejstříku zaznamenáno žádné pravomocné odsouzení právnické osoby.

3. Zajišťování asistovaného styku s dítětem a náhrada nákladů vzniklých v souvislosti s poskytováním sociálně-právní ochrany

Asistovaný styk dítěte s rodičem nebo jinou oprávněnou osobou je možné zajišťovat buď bezplatně v rámci výkonu sociálně-právní ochrany dětí, anebo za úhradu v rámci výkonu živnostenského podnikání.

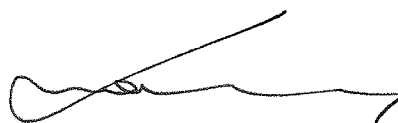
Asistovaný styk lze pokládat za činnost spadající pod definici sociálně-právní ochrany dětí, konkrétně ji můžeme zařadit pod poskytování pomoci rodičům při řešení

výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě nebo pod poskytování nebo zprostředkování poradenství rodičům při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené podle § 11 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Asistenci při styku dítěte s rodičem či jinou osobou tak mohou v rámci výkonu sociálně-právní ochrany zajišťovat jednak pracovníci obecního úřadu obce s rozšířenou působností jako příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, jednak fyzické a právnické osoby, kterým bylo uděleno pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí podle § 48 odst. 2 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb.

Náklady orgánu sociálně-právní ochrany dětí na zajišťování asistovaného styku hradí stát v souladu s § 58 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. prostřednictvím účelové dotace pro obce s rozšířenou působností na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí. Pověřené fyzické a právnické osoby nesmí od rodičů nebo jiných klientů požadovat žádnou úhradu za poskytování asistence při styku s dítětem, neboť podle 58 odst. 3 se sociálně-právní ochrana poskytuje bezplatně, nejde-li o zákonem vymezené výjimky. Fyzické a právnické osoby, které asistovaný styk zajišťují na základě pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, proto musí náklady na tuto činnost pokrývat z vlastních zdrojů nebo z prostředků dotací, grantů, darů, sponzorských příspěvků apod.

Není vyloučeno, aby vedle fyzických a právnických osob pověřených k výkonu sociálně-právní ochrany dětí zajišťovaly asistovaný styk za úhradu rovněž fyzické a právnické osoby, které tuto činnost vykonávají v rámci provozování živnostenského podnikání podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Není však možné, aby jedna a tatáž fyzická či právnická osoba zajišťovala asistovaný styk s dítětem souběžně v režimu výkonu sociálně-právní ochrany dětí na základě pověření a v režimu výkonu živnostenského podnikání. Takový souběh by byl jak v rozporu s principem bezplatného výkonu sociálně-právní ochrany dětí podle § 58 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb., tak i v rozporu s vymezením živností v § 3 odst. 3 písm. y) zákona č. 455/1991 Sb., podle kterého živností není výkon sociálně-právní ochrany dětí právnickými a fyzickými osobami, jsou-li výkonem sociálně-právní ochrany dětí pověřeny podle zákona č. 359/1999 Sb.

Pokud je asistovaný styk poskytován fyzickou nebo právnickou osobou za úhradu od klientů v režimu živnostenského podnikání, může se jednat např. o provozování vázané živnosti v oboru „Psychologické poradenství a diagnostika“, do jejíž obsahové náplně náleží kromě jiného také manželské poradenství nebo pomoc dětem a mládeži s poruchami chování. K výkonu této vázané živnosti se vyžaduje odborná způsobilost ve formě vysokoškolského vzdělání ve studijním oboru psychologie a v případě jednooborového studia 1 rok praxe v oboru, v případě víceoborového studia 3 roky praxe v oboru (viz příloha č. 2 k zákonu č. 455/1991 Sb.).

PhDr. Miloslav Macela
ředitel odboru rodiny a dávkových systémů